

535

פרוטרקול מט' 1/4/96

מישיבת ועדת הכספים
שהתקיימה כיום ב', י"ט באייר תשס"ז - 30.4.1956 בשעה 10.30.

השתתפו: י. גורז - היו"ר

- י. אפרתי
- י. בדר
- א. בהיר
- א. בקר
- י. דיין
- א. הרצפלד
- ז. סוזיב
- י. ספיר
- י. פרדר
- ז. צור
- ס. קלמר
- ח. רובין
- נ. לוי

- ז. שרף
- ה' הניג
- ה' גבעוני
- ה' קיסרון
- ז. שכטר
- י. בזק

סדר-היום: חוק יהב-מגן.

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורז:

ז. סוזיב:

הגישה של כולנו היתה שאיננו רוצים כי אלה שלא שילמו לקרן המגן ישוחררו מחובת התשלום. אולם כאן חשוב הניסוח. בהצעת החוק היה כתוב "תרוסות לוועד הציבורי לקרן המגן". פה כתוב "תשלום להשלמת הגביה לקרן המגן". לפי הצעה המקורית היה ברור כי מי ששילם, שילם, ומי שלא שילם, הוועדה תעריך אותו, ואנחנו ניתן לזה גושפנקה חוקית על-ידי הכנסת ונאפשר לגבות זאת באמצעים העומדים לרשות המדינה.

אולם הוכנסו פה שינויים שאינם מתקבלים על אצא. דעתי. קודם כל מבטלים פה את כל הענין של ההתנדבות ואת כל הנסיס של ההערכה על-ידי הוועדה הציבורית, ורוצים להעריך את התשלום לקרן המגן לפי ההכנסה של שנת 1956/57, כמו שעושים לגבי התשלום ליהב-מגן. אם כך, מדוע צריך בכלל להפדיר בין שני הדברים?

היו"ר י. גורז:

אם אינך מתנגד לכך שמי ששילם - יחזירו לו, ומי שלא שילם יצטרך לשלם, מדוע אתה מתנגד

להצעה הזאת?

ז. סוזיב:

יכולה להיות חברה שתרוסה בעין יפה, למרות שאין לה כיום הכנסה. לפי החוק תוכל החברה לבוא ולבקש שיחזירו לה את הכסף. אני חושב שאת זאת לא צריכים להחזיר. וכך גם במקרה שאדם תרם בשנה העברה תרוסה צנועה מפני שהכנסתו היתה קטנה, כפי שהוערכה על-ידי הוועדה הציבורית. אי-אפשר עכשיו להעריך את הכנסתו לפי שנת 1956/57 ולדרוש ממנו לשלם יותר גם ליהב המגן וגם לקרן המגן. אם אני מסכים לכך שמי שלא שילם או שילם סכום בלתי מספיק יצטרך לשלם זאת עתה,

ז. סוזייב:

הרי זה מתיחס להערכתה של הוועדה הציבורית. אינני רוצה שתעודה של הוועדה הציבורית כחתימת נכבדי הציבור, אשר ניתנה לאזרח ואשר נאמר בה שהוא מילא את חובתו לקרן המגן, תהפוך לפיסת נייר שאין לה ערך. נכון שקביעת הוועדה הציבורית היתה ארביטרארית. לא היה מודד. התחשב לא רק במכנסה אלא גם ברכושו של האדם. אבל אם הם קבעו מה שקבעו, אין אנחנו יכולים לשנות זאת היום. כי יש כאן מוסגט מוסרי חסור מאוד. אני רוצה להזכיר בקטר לזה את הענין של מלווה לאומי לפני קום המדינה, שבו הסוכנות היהודית הבטיחה משהו לציבור בשם הממשלה שתקום, ואחרי כן הממשלה אמרה שאין זה מחייב אותה. אם כן, הבסיס של 1956/57 לגבי השנה הקודמת אינו צודק, ואין זה נכון להפר את ההתחייבות שניתנה על-ידי הוועד הציבורי.

אני גם טוען כי ההצעה הזאת היא נושא חדש ומבקש להעביר זאת לוועדת הכנסת.

לגופו של דבר אני מבקש שהיו"ר יזמין ליסיבת ועדת הכספים את הנהלת הוועד הציבורי לקרן המגן. אם הוא יסכים לכך ויגיד כי זה צודק וישר ואין זה פוגע בהתחייבותו ושכך צריך לנהוג, אהיה האחרון להתנגד לכך. אבל כל זמן שהוועד הציבורי או חלק מסבו יטען שזוהי פגיעה חמורה בהתחייבותו ובהבטחות שניתנו על-ידו על סך המסגרת שנקבעה על-ידי הממשלה - וסוף סוף הם לא עשו זאת על דעת עצמם - אני חושב שאסור לנו בכלל לבייכנס לדיון בהצעות הכלולות בפרק השלישי.

היו"ר י. גורי:
אני נוטה להסכים לטענתו של מר סוזייב שזה נושא חדש, מכל מקום מבחינה פוליטית-ציבורית. אינני מקבל את ההנמקה, שזה בניגוד ליושר הציבורי.

אני חולק על דעתו של חבר הכנסת סוזייב בסובן אחר. אנחנו מלכתחילה ראינו את הקשר בין שני הדברים ואמרנו גם בכנסת שם המגן לא יהיה אלא המסך לקרן המגן.

י. בדר:
מבחינתי הדבר רציני קודם כל לאור העובדה שבשבילי הבטחה היא דבר הרבה יותר קדוש מאשר החלטה. אין טום חוק האוסר לשנות החלטה, הצעה, אפילו חוק. לעומת זאת יש לשמור בקפדנות על הבטחה, כי זוהי אבן פינה לאמון, ואמון הוא תנאי למשטר מסודר.

בפרוטוקול של יסיבת הכנסת מה-7 בפברואר ישנו קטע של שאילתה שהוגשה על-ידי חבר הכנסת בהיר: "בעתונות התפרסמו ידיעות על כך שהממשלה עומדת להכניס חוק מס-מגן בסכום של 50 מיליון ל"ב נוסף על ה-25 מיליון ל"ב לקרן המגן. אזרחים רבים א שתדמו לקרן המגן, ודוקא אלה שתדמו סכומים נכבדים מרצונם הטוב, שואלים אם במידה ויוטל מס מגן, יקחו בחשבון השלטונות שיוסמכו לגבות את המס, את התרומות שנתרמו על-ידי האזרחים מרצונם הטוב. אבקש את השר להבהיר את הענין, כדי לא להפריע לפעולה התקינה והמהירה של קרן המגן, המגייסת אמצעים לצרכי הבטחון בהתנדבות". תשובת השר היא זאת: "יכולתי בעצם להפנות את השואל לתשובה שכבר נתפרסמה בענין זה, אבל לטובתו, והוא איננו שומע בין כך, כי איננו באולק, אחזור בשינוי לשון, כדי שלא יהיה משעמם: (א) כאשר יוחלט להטיל במשך שנת הכספים 1956/57 לצרכי בטחון מס-מגן מיוחד להשגת 50 מיליון ל"ב נוספות, תחבא בחשפן תרומתו של האזרח אשר ניתנה עד ה-1 באפריל 1956 מתוך התנדבות. על אלה שלא השתתפו בהתנדבות לקרן המגן יוטל אצ נוסף על המס ל-1956/57 תוספת על חשבון מיכסתו לשנת 1955/56. פירוש הדבר - שום תוספת לא תהיה על אלה שתדמו. (ב) מי שתדמו בשנת 1955/56 סכום קטן מזה שנקבע על-ידי הוועדות הציבוריות, יצטרך להוסיף את הפרט עד כדי מילוי המיכסה שנקבעה על-ידי הוועד הציבורי. פירוש הדבר, מי שתדמו מה שנקבע על-ידי הוועדה הציבורית אי-אפשר יהיה לדרוש ממנו יותר. (ג) התנדבות התורם מעל למיכסה שנקבעה לו לא תסמס כמודד לקביעת המס בשנת 1956/57. גרבת-לב אדם כזה תזכה תמיד להוקרה ושבח".

י. בדר:

אינני רואה בהצעת הממשלה כלל אחד אשר בלעדיו היא פסחלה בהחלט: מי שתרם מה

סנקציון לו, פטור סכל תוספת.

י. בקר:

ומי ששילם יותר ממה סנקציון לו?

י. בדר:

לפי הכתוב כאן הוא לא יוכל לקחת שאת בחשבון. ואני חושב שעלינו לקבוע לעצמנו כי מה שאמר שר האוצר, כיון שזוהי הנסחה שניתנה בשעת עבודתה של קרן המגן, יישמר. ואם אינני בזהר ובוחן החלטה בלתי ברורה, כי אז מחייבת אותי ההנסחה בפירושה היותר רחב.

מדוע אגטילו על חברה 40 פרוטות, ועל יחיד - 18 פחטות - לא ברור לי. גם מדוע הסכים ידידי רובין בפה סלא ל"פלייס-רייס" - לא ברור לי. על כל פנים אינני רוצה להיכנס לבירור רחב של הבעיה, כי ברור לי שהאגין מחייב קריאה ראשונה בכנסת.

היו"ר י. גורלי:

אני נוטה לדעה שההצעה הזאת היא נושא חדש. מדוע? שר האוצר אמר בכנסת "כאשר יוחלט להטיל במסך שנת הכספים 1956/57 לצרכי נסחון מס מגן מיוחד להשגת 50 מיליון ל"י בוספות, תובא בחשבון תרוסתו של א האוצר אשר ניתנה עד ה-1 באפריל 1956 מתוך התנדבות". אילו קראנו רק זאת, היינו מבינים כי משה שצריך לשלם לפי החוק הזה צריך להפחית את מה ששילמו לקרן המגן. אבל לזה יש סיפא: "על אלה שלא השתתפו בהתנדבות לקרן המגן תוטל נוסף על המס ל-1956/57 תוספת -". וזה מסתבר גם ממה שנאמר בסעיף ב' בתשובה לשאילתה. זהו כריח-התיכון עליו נבנתה הטענה של נושא חדש.

לפי סעיף ג' שבהודעת שר האוצר, אפילו הטופס הכחול הרחיק לכת, מפני ששם א ניתנה הזכות לאדם לבוא ולתבוע בחזרה את מה שנתן מעל למימסה שצריך היה לתת. אבל אין זה חוק. זוהי הצהרת שר האוצר. אבל עד כאן אפשר היה עוד ליישב את העניין. אם אמרנו שלא זו בלבד שאם יתבעו את הכסף בחזרה, יחזירו להם, אלא שמתכמתת לה מחזירים להם במקרה כזה, הרי זה עומד בניגוד לסעיף ג' שבהצהרת שר האוצר. ואם אנחנו דנים בזה לא מבחינת החוק אלא מבחינה פוליטית-ציבורית, יש מקום לטענה שזה נושא חדש. תשובה לשאילתה אינה קטע מנאום. זהו מיסטר.

אך מאוד לא הייתי רוצה שבלך לויכוח זה בקריאה ראשונה. כל יום מופיעות ידיעות בעניין יהב-המגן בעתוננים. נוצרה אגירה לחוסה. העניין יועבר לוועדת הכנסת, ואם אני חושב שיש מקום לטענה שזה נושא חדש, הרי שהוא יועבר לקריאה ראשונה בכנסת. אנחנו רוצחפם על-ידי כך את החוק הזה של יהב-מגן, ועלינו לחשוב מה אנחנו עושים.

לכן אני נוטה לחשוב שעלינו לחזור לנוסח הקודם. מה אנחנו רוצים? אנחנו רוצים שקרן המגן תכניס 25 מיליון ל"י, ולשם כך אנחנו רוצים שאלה שלא שילמו, יצטרכו להסלים את הסכום הזה. לגבי אלה ששילמו יותר מאשר בקבע להם, אפשר בדוחק ליישב זאת על-ידי הנוסח בטופס הכחול.

ה' קיסרון:

מלים ספורות לשאלה של נושא חדש. בתור יועץ משפטי אינני יכול לקבל את הטענה שבשאלה של נושא חדש דנים מבחינה ציבורית-פוליטית, כיון שלא זו השאלה. ואין אני יכול לקבל את הגישה שדנים בשאלה של נושא חדש על בסיס של תשובה לשאילתה. אם שר האוצר בתשובה לשאילתה אומר דבר אחד, ואח"כ בסם הממשלה מבייש דבר הסותר את דבריו, אפשר אולי להגיד כי אין לנו אמון בשר כזה. אולם אם אנחנו דנים בשאלה של נושא חדש, היא פשוטה מאוד: היש סתירה בין ההצעה המונחת עתה לפנינו לבין ההצעה המקורית שהוגשה על-ידי הממשלה, ולא בין הטופס החדש או הישן לבין התשובה לשאילתה. ועל השאלה אם יש נושא חדש בטופס החדש ביחס לטופס הישן, יש לדון אך ורק מבחינה משפטית ולא מבחינה ציבורית פוליטית. (י. בדר: דבר זה אינו כתוב בשום חוק). זה כתוב בתקנון

ה' קיסרון:

הכנסת. לעצם השאלה אם יש כאן נושא חדש, אני מודה שאני מתקשה במקצת לענות עליה. אפשר לטעון שגם ההצעה הראשונה באה לסלב את הענין של קרן המגן בחוק יהב-המגן, וסבחינה זאת הנושא בסוכנו הרחב היה שילוב קרן המגן בחוק יהב-המגן. לעומת זאת אפשר לטעון, שההצעה המקורית של הממשלה מלבטסת על קביעת הוועדה הציבורית, ואילו ההצעה הנוכחית מתבטסת על שיעורים הנקבעים עכשיו בחוק. אם זה נושא חדש או לא, אינני יודע. אבל הייתי רוצה שנצמצם את הדיון לשאלה זו, ונשכח את השאילתה ואת התשובה עליה.

היו"ר י. גוריי:

נניח שאנחנו אוטרטים: לא 50 מיליון ל"י אלא 75 מיליון ל"י. מותר לנו לאמר זאת.

אנ מבין שגם אז דעתך לא תסתנה סבחינה מספיק.

ה' קיסרון:

ודאי שלא. זה אותו דבר.

א. בהיר:

בהצעת הממשלה נכלל פרק על קרן המגן. החוק כולל 50 מיליון ליהב המגן אאאאא ו-25 מיליון לקרן המגן. אינלנו חוק תקציב של קרן המגן בסכום של 25 מיליון ל"י. במידה ששר האוצר הכיב לכנסת חוק יהב-מגן ובתוכו פרק על תרומות לוועד הציבורי לקרן המגן, זה היה בסדר. אולם אינני מקבל את השינוי שהוצע כאן: הבסיס של 1956/57. בססאא זה נכון לגבי יהב המגן. לקרן המגן הבסיס הוא 1955/56, אפילו אם לא לוקחים בחשבון את קביעת הוועד הציבורי. וזאת - פשוט סבחינת שנת הכספים. אי-אפשר להשלים את קרן המגן על בסיס של הכנסות שלפ היו קיימות באותה שנה. השאלה היא כיצד להשלים את ה-25 מיליון ל"י, אבל זאת אפשר לעשות רק לפי הבסיס של 1955/56. מי שהוועד הציבורי עוד לא הספיק להטיל עליו מיכסה, יצטרך להשלים זאת, וכן מי שלא שילם את כל המיכסה שהוטלה עליו. ואם אדם שילם יותר מאשר הדטל עליו, יש לו זכות להוריד זאת ממה שהוא חייב לשלם ליהב המגן. זה נתון לשיפורו. על כל פנים, יש לו זכות מוסרית לכך. כי אחרת, מה פירוש "תובא בחשבון תרומתו"?

הייתי מבקש שלא לדאות בזה נושא חדש. כל הנואטים שדיברו בקריאה ראשונה, עמדו על הבעיה הזאת של הקשר בין קרן המגן ויהב המגן. היה בירור בענין זה, ואין צורך בבירור נוסף. נוסף לכך יש להתחשב בנימוק שעמד עליו יו"ר הוועדה, שזה יהרוס את הענין סבחינה ציבורית.

י. אפרתי:

אני שואל: אם מישהו שילם לקרן המגן יותר ממה שצריך היה, יוחזר לו או לא יוחזר לו הסכום, אם ידרוש זאת?

היו"ר י. גוריי:

לפי הטופס הכחול אנחנו מאפשרים לדרוש מאלה שלא מילאו חובתם לקרן המגן, להשלים את אשר לא שילמו, כדי שנגיע ל-25 מיליון ל"י. הטופס הכחול מרחיק לכת ואומר שאם שילמו יותר, ויפנח לוועד הציבורי להחזיר זאת, הוועד הציבורי ידון בכך. כל גירסה אחרת חורגת מן הנושא גם סבחינה מספסית וגם סבחינה ציבורית. וגם אם סר קיסרון אומר כי סבחינה מספסית אין זה נושא חדש, הרי סבחינה ציבורית פוליטיקאית הדבר הזה מכניס אותנו לפנך גדול. לכן הייתי מציע גם לאלה שחושבים שאין זה נושא חדש, לשקול אם לא מוטב ללכת בדרך אחרת.

א. בקר:

הצל המספסי ברור מאוד. הייתי מציע ליו"ר להסיר מן השולחן את ענין השאילתה והתשובה עליה. בפנינו מיסמך שעבר את הקריאה הראשונה, ועל הקשר בין יהב מגן וקרן מגן, מדובר בו. אינני רוצה לענוש אדם שנקרא להתנדבות ומילא את חובתו. ושר האוצר לא פעם הבטיח שמי שישלם יותר, זה יובא אח"כ בחשבון.

א. בהיר:

מה ההבדל המהותי בין השלמת הגביה אל 25 מיליון ל"י ובין ה-50 מיליון ל"י? ה-50 מיליון נגבים לפי חוק, ועל זה אין ויכוח. לגבי ה-25 מיליון ל"י, אמרנו: זאת קובע הוועד הציבורי. וכאן יש כמה סוגים: סוג אחד שהוועד הציבורי קבע לו מיכסה והוא מילא אותה. סוג שני שנקבעה לו מיכסה ושילם פחות ממנה, וקיים מיקוח. סוג שלישי, שנקבע לו מכסה והוא שילם יותר. וסוג רביעי, שבכלל לא שילם. הייתי רוצה שנדע מה אנחנו רוצים: אנחנו רוצים שלא יהיו סקרים, על אף הצד ההתנדבותי של קרן המגן, שאנשים ישתמשו ויתחמקו ממילוי חובתם זו. ולכן החוק נותן אפשרות לגבות זאת. לכן אינני תוסך ברעיון שאפשר היה להכריז על 75 מיליון ל"י. יש חוק על 60 מיליון ל"י. אבל אני רוצה בקשר הדוק בין שני הדברים. אנחנו נותנים תוקף חוקי לגביית ה-25 מיליון ל"י לגבי מי שלא מילא את חובתו, לפי קביעת הוועד הציבורי.

לא זה מה שכתוב בנוסח החדש.

היו"ר י. גורי:

אם כך, צריך להתאים אותו.

א. בהיר:

ח. רובין:
על השאלה של נושא חדש ענה נכון היועץ המשפטי. זו הי רק שאלה משפטית. נושא חדש פירושו תוכן חדש. אם נגעו בנושא מסוים בהצעת החוק, אפשר להוסיף עליו או לטנותו. וקרן המגן, בנושא, היתה בהצעת החוק. אין זה נושא חדש. זה שינוי תוכן של אותו נושא.

מסדר האוצר הכניס בהצעה החדשה כמה דברים שלא החלטנו עליהם. דובר על כך שיש להניא בחשבון את התרומות לקרן המגן לחומרא ולקולא. אין כאן לקולא.

זה ישנו בערעור.

ה' גבעוני:

ח. רובין:
מדוע יש צורך לפנות לערעור? הניסוח החדש בא כדי למצות את רצונה של ועדת הכספים. ואני מבחינה זו חולק על כמה וכמה פרטים. אבל אני חולק על כך שיש בהצעה זו נושא חדש, ואינני חושב שצריך לחזור לנוסח הקודם.

יש פה עוד א דבר שלא הוחלט עליו בוועדת הכספים: חברה תצטרך לשלם 40 פרוטה על כל לירה. אני מוכן להגיד: 40 פרוטה או כסכום שקבעה הוועדה הציבורית, הכל לפי הסכום הנמוך יותר. בכל אופן, זה לא סוכם בוועדה.

קבענו לנו עיקרון ואיננו רואה סיבה לחזור לנוסח הקודם. העיקרון הוא: חישוב מלא לחומרא ולקולא של התרומות לקרן המגן. מבחינה זו אינני עומד על הבסיס של 1956/57. אני מוכן לקבל כל דבר הגיוני.

ס. קלמר:
הנוסח החדש שלפנינו הורס את כל העניין של הוועדה הציבורית. סיכמנו בישיבה הקודמת שיש לבסס את הכל על 75 מיליון ל"י כדי שאדם יוכל לנכות ממה שמסילים עליו ליה-מגן את הסכום ששילם לקרן המגן. לכן הנכון הוא להעמיד את הסכום על 75 מיליון ל"י, ואז יצאנו ידי חובת מה שהבטחנו לקהל. גם אם נצטרך להחזיר את העניין לכנסת, אינני חושב שזה צריך למנוע אותנו מלעשות זאת ולסבך אותנו עם הוועדה הציבורית ועם הוועדת סר האוצר. כי הוועדת סר האוצר בכנסת, ביחוד בתשובה לסאילתה, אי-אפשר לעבור עליה לסדר-היום. לכן אני מציע להכריז על 75 מיליון ל"י.

ד. דייון:

אין זה נושא חדש מאחר שהמסמך היה בקריאה ראשונה ובו הופיעו שני הדברים. הבטחה שניתנה בתשובה לשאלתה, אם אין מאחריה הצעת חוק, ואפשר לסנותה כמו שאפשר לסנות הצעת חוק אשר טובאת אלינו מטעם הממשלה.

לדעתי, אין להחזיר לאלה שנתנו יותר מאשר נדרש מהם. זו היתה התנדבות עסקית.

ה. ספיר:

אני רוצה לקבוע כי אין קשר בין הפסקות שהופיעו בנוסח הראשון על קרן האפאק המגן לבין הנוסח של חוק יהב-המגן.

אי-אפשר להגיד: 75 מיליון ל"י. וזאת מטעם פשוט: כשנקבעו 25 מיליון ל"י ואם המיכסות לא היו מגיעות יחד ל-25 מיליון ל"י, דבר זה לא היה יכול לפגוע באיש. אם קובעים 75 מיליון ל"י, והכנסות קרן המגן אינן מגיעות ל-25 מיליון ל"י, צריך יהיה להגדיל את המיכסות של יהב-המגן.

לי נדמה שזה נושא חדש, אבל זה לא כל כך חשוב. בטופס הראשון היה מדובר על תרומות לקרן המגן, והמסכות לקבוע זאת היתה בידי הוועדה הציבורית. בטופס החדש מדובר על מס. אלה שני דברים שונים.

דבר אחד ברור: אסור לערער את האופי ההתנדבותי של הקרן. יחד עם זאת יש לדאוג לכך שכתוצאה מכך אנשים לא יוכלו להשתמש. לכן ההצעה הראשונה שהיתה, היתה טובה ביסודה.

אני שולל מבחינה עקרונית את הרעיון שוועדה ציבורית יכולה להיות לאו דוקא אותה וועדה שהוקמה כמרכזת הקרן הזאת, ושהיו גם גופים אחרים שהטילו מיכסות אחרות, אם היתה וועדה ואם היא הגיעה להסכם עם גוף מסוים והם קבעו מה שקבעו, זוהי המיכסה. בשבילי קובע מה שהוועדה האת אישרה.

ו. נדר:

עלינו לסמור על כך שמי ששילם מה שהוטל עליו על-ידי הוועדה הציבורית - פטור. מי שלא שילם את אשר הוטל עליו, אם ישלם זאת, יהיה פטור בכך. וברור לי שאין כאן מקום לבסיס ההכנסה של 1956/57. אני מבין שמבחינת היעילות זה יותר נוח לשלסונות מס הכנסה. אבל שנה זו אינה יכולה לשמש קנה-מידה בשביל קרן-המגן.

עלינו להזהר טליוצור תקדים שהתנדבות יכולה להפוך למס. טעיה ג' בהודעתו של מר אשכול אומר כי התשלום לקרן המגן לא ישמש סודר. כי היו אבציבור חששות שעד כמה שאדם היה יותר נדיב בתרומתו, יוטל עליו יהב-מגן בטכום יותר גבוה.

הענין של הוועדה הציבורית אינו כל כך ברור לי. אינני כל כך בטוח שכל המיכסות נקבעו על-ידי הוועדה הציבורית. (א. בהיר: אם הוועדה הציבורית קיבלה זאת ולא ערעה, זה מספיק). ועדת הכנסת, למשל, החליטה שכל חבר כנסת יתרום מאה לירות. אינני יודע אם ניתנה על כך הודעה לוועדה הציבורית, אם היא דנה על כך ואם היא אישרה זאת. במקרים רבים אינני בטוח בסדר הפורמלי שהיה בוועדה הציבורית.

הסיעורים אשר בהצעה שלפנינו מאוד מאוד אינם מתקבלים על דעתי. אם למישהו יש בית, הוא יצטרך לשלם 18 פרוטות מהכנסתו של הבית ליהב-המגן. אם הבית מאורגן בתור חברה, הוא כבר יצטרך לשלם 40 פרוטות. והמנהל יכול להגיד לו כי עליו לשלם 40 פרוטות בתור חברה וכן לשלם 18 פרוטות עבור ההכנסות שקיבל בתור דוידנדה. כאן ההבדל מאוד משונה בעיני. גם העובדה שה"פלייט-רייט" על חברה גבוה מאשר על הפרט, גם היא מזדה לי.

י. בדר:
אני רואה הגיון בכסיון לקבוע מיכסות, אם אנחנו נותנים להחלטת הוועד הציבורי כוח של ביצוע נוסף על התוקף הציבורי. יש מידה רבה של אחריות בהחלטה פזאת. אינני יורע איך קבעו בוועדה כי מישהו מסוים צריך לשלם סכום מסוים. שמעתי שלא היה זה קנה-מידה אובייקטיבי. זה היה לפי מיטב הערכתה של הוועדה, לפי מיטב ידיעתה או לפי מיטב האומדנה שלה. יתכן שמלונני בא וצעק חמס וערער על הסכום שנקבע לו, והורידו לו את הסכום. ואלמוני, הנמצא במצב יותר קשה, פשוט לא שילם. ומאחר שהוא לא ערער, לא הורד גם הסכום. הוא לא ידע אז שיהיה להחלטת הוועדה תוקף חוקי, ולכן לא ערער. השיטה אשר לפיה הוועדה הציבורית תמשיך לעבוד אחרי שהתוקף הזה יתקבל, כאשר כבר יהיה ברור שיט להחלטתה תוקף חוקי - היא קצת מסוכנת בעיני. היא עלולה לגרום לערול. לכן אני חושב שקביעת המיכסות יכולה להדת בסני תנאים: האחד - סאי-אפטר יהיה להוסיף על מה שהחליטה כבר הוועדה הציבורית; השני - שיהיה איזה הגיון פנימי במיכסות הללו. וברור שהבסיס של 1956/57 אינו בא בחשבון.

א. בהיר:
זה במקרה שהוועדה הציבורית קבעה מיכסה. אבל מה במקרה שהיא אף לא קבעה זאת?

י. בדר:
במידה שלא קבעה, זה צריך להיות לפי אצאא שיעורים. אני חושש לתת תוקף חוקי בלתי מוגבל להחלטה של וועדה אשר אינה פועלת במסגרת של קנה-מידה חוקי.

ז. צור:
במקרה שמישהו שילם יותר מאשר היתה הערכת הוועדה, אינני מוכן לקבל בענין זה את דעתו של חבר הכנסת ד"ר. כאשר פעלה קרן המגן, לא היה ידוע שיבוא אח"כ מס המגן, ובענין זה צריך להכריע בין אנשים שיכולתם קטנה, לבין אלה שיכולתם גדולה. אני מציע שאם מישהו שילם יותר מן המגיע ממנו, והכנסתו היתה עד 4000-5000 ל"י לשנה, הדבר יילקח בחשבון. כל מי שהכנסתו גבוהה מזו, אצאא זה יהיה נימוק לערעור.

י. פדר:
אנחנו עבדנו במסגרת מסוימת, ואינני יורע אם אפשר בשלב זה להביא את בסיסיו האלה. אני בעד זה שנשמור על המסגרת החוקתית גם במקרה של הנושא החשוב הזה.

אינני נוטה להפוך את כל הענין של קרן המגן. יש סקרה אחד שלגביו צריך למשוך פתרון: מי שבכלל לא השתתף בקרן המגן, לא הגיעו אליו או שלא רצה לשלם. והייתי מציע להאריך את פעולת קרן המגן על סנת שתוכל לקבוע מיכסות גם לאלה שלא שילמו. לא נראה לי לשנות עכשיו את כל השיטה.

ס. קלמר:
ומה לגבי מי שלא שילם את כל מה שנקבע לו?

י. פדר:
זה ענין של אנשי המנגנון של הקרן. אבל אינני רוצה לקבוע בסיס חדש. אני מציע להאריך את פעולת הקרן, ופעם לגמור עם זה.

לחבר הכנסת בדר אני רוצה להגיד כי במקרה זה אי-אפשר להבטיח מפני אי-צדק, מפני שההערכות אינן מדויקות. יש לתת לקרן זמן להשלים את פעולתה.

היו"ר י. גורי:
יש לי הצעה סידורית. אינני רואה דרך אחרת אלא להטיל על ועדת מסנה לעסוק בכך, מבלי שזה יעכב את המשך הדיון כאן, בחלקים האחרים של החוק. אם ועדת המסנה תצא לנוסח מוסכם, לא יהיה צורך להעסיק בכך את מליאת הוועדה. אם הוועדה לא תגיע לנוסח מוסכם, הדבר יחזור למליאת הוועדה. ואז בעינה תעמוד הסענה של נושא חדש.

ה' יו"ר י. גורדי:

נחזור עתה לדיון בסעיפי החוק.

סעיף 11,ה' הניג:

השינוי היחידי כאן הוא שקודם הדרנו זאת שהדובר בסי-75% מהכנסתו מסכר. עכשיו אנו מעבירים זאת לראשית החוק וקובעים מה נקרא עצמאי ומה נקרא שכיר, ואין צורך בסעיפי החוק לחזור על כך.

י. פרדר:

אם אנשי מס הכנסה קבעו משהו, האם צא המנהל יכול לבקש את החומר או שהוא צריך להתחיל מחדש? צריך להיות תיאום ביניהם.

ה' גבעוני:

יותר למנהל לבקש כל ידיעה מס ההכנסה. לגבי דברים שנסתיימו במס ההכנסה, אומר החוק במפורש אך שהקביעה צריכה להיעשות לפי מס ההכנסה. לגבי דברים הנמצאים עדין בתהליך קביעתם במס ההכנסה, קשה לאמר מה אפשר לקבוע בענין זה בחוק.

י. פרדר:

אולי כדי למנוע כפילות כדאי לכתוב כי אפשר יהיה להתבסס על מס ההכנסה. ולגבי אלה הנמצאים בתהליך הקביעה, לכתוב אצאא שתהיה עדיפות לקביעת מס ההכנסה.

ה' גבעוני:

במקרים אלה יתכן שנוכל להשיג אינפורמציה חשובה מס ההכנסה.

ז. סוזיב:

אני יודע שאינכם מתכוונים להשתמש במלוא הסמכות של סעיף 11(ג). אבל סעיף 45 נותן סמכויות רחבות מאוד לפקיד השומה. אולי אפשר לשנות את הנוסח כדי למנוע הסדרה סיומת. המנהל יכול במקרים אלה לקבל את כל האינפורמציה מס ההכנסה.

ה' גבעוני:

סתעוררת בכלל השאלה מי צריך להגיש הצהרה לפי סעיף 11. המדובר הוא בהכנסה של שנת 1956/57, שס ההכנסה יגיע לטיפול בה בעוד שנה וחצי. והמדובר כאן הוא באלה שבשנת 1953 לא היו בכלל העצמאיים, או שהיו שכירים, והיה מקרה של שינוי הסטטוס. במקרה זה אנחנו אומרים שאנשים כאלה יגישו הצהרה על הכנסתם בשנת 1956. ובמקרה כזה אי-אפשר להסתמך על מה שאיננו קיים במסרדי מס ההכנסה, ויש הכרח לבדוק את הדברים באופן ישיר.

ז. סוזיב:

האם זה ברור שהסמכויות האלה מוגבלות רק למקרים אלה?

ה' הניג:

בכל המקרים האחרים אין צורך בהצהרות ובדיקות, מפני שמסתמכים על השומה הסופית של שנת 1954/55. רק בשני המקרים בהם מדובר בסעיף 11 יש צורך בכך.

ז. סוזיב:

אולי מוטב לנסח זאת כך שיהיה ברור שהכוונה רק למקרים אלה.

ד"ר בדר הציע דוקא להפוך את טעיף-קטן (ג) לטעיף מיוחד כדי להבהיר שאינו

ה' קיסרון:

מוגבל רק לשני מקרים אלה.

י. בדר:
אינני רואה צורך בטעיף-קטן (ג) במסגרת החוץ כפי שהוא מנוסח כעת. כי הרי הקביעה הסופית תהיה לפי ההכנסה של שנת 1956, ואז יופעל טעיף 45 של הפקודה. לעומת זאת, לגבי שנת 1953, בדרך כלל, הקביעה כבר נעשתה, ואז שוב אין מקום לטעיף 45. יש א רק מקרה אחד שבו אא הוא חשוב: כשהקביעה של שנת 1953 לא נעשתה, או כשהיתה בעיה של היחסים בין השכיר והמעסיק, על-מנת לקבוע את הכנסתו של השכיר. במסגרת הזאת יש לטעיף-קטן (ג) חשיבות מוגבלת.

היו"ר י. גורי:
א בקונטקסט זה ברור כי הכוונה לטעיפים א' ו-ב', אחרת ההגיון מחייב שהיו מנסחים זאת כטעיף מיוחד.

א. בהיר:
האם בקשר עם טעיפים אחרים אין צורך שתהיה למנהל אותה סמכות.

ה' קיסרון:
אם הוועדה תגיע למסקנה שטעיף-קטן (ג) צריך לחול רק על סעפים קטנים (א) ו-(ב), אני מעדיף להבהיר זאת מאשר לסמוך על פירושים, ובייתי כותב זאת במפורש. לעומת זאת אם הוועדה תחליט שלא להגביל זאת, הייתי מציע להעביר את טעיף-קטן (ג) כטעיף מיוחד.

ה' הניב:
הכנסנו זאת לטעיף זה לא כדי לצמצם אלא מפני שבטיקר לגבי טעיף זה זה מתעורר. יכול להיות מקרה שמשום מה לא נעשתה סומה סופית לגבי שנת 1953, ולא בגלל שינוי המסומ. טוב, במקרה שהגיעו לשומה סופית לגבי שנה זו, אין צורך במסכות הזאת, ורק באותם המקרים שלא הגיעו לשומה סופית יש מקום להפעלת המסכות האלה.

היו"ר י. גורי:
אני מפסיק לרקע את הדיון ומציע שנועדת המסנה ישבו החברים: י. גורי, י. בדר, ז. סוזייב, א. בקר, ח. רובין, ז. צור, י. פרדר, ס. חזני.

הצעה בתקבלה.

ועדת המסנה תשב היום בשעה 3 אח"צ, וסליאת הוועדה תתחיל ב-4 בסקום ב-3.30.

טעיף 12.

ז. שכטר:
בטורה האחרונה בטעיף ג! צריך להיות: "סקדמה על חשבון יהב המגן לפי הוראות חוק זה".

ז. סוזייב:
לטעיף 12(ג): "או מסר אדם הצהרה כזאת" איזו הצהרה?

ה' הניב:
לפי טעיף 11.

ז. סוזיב:

הייתי מציע ככל זאת למצוא פרוצדורה יותר פשוטה, שלא יתחיל פה לפעול סגנון חדש. יכולים להיות מקרים מסובכים, ודוקא במקרים כאלה טוב לקחת את החומר הנמצא במסרדי מס ההכנסה ולא להפעיל סגנון חדש לגמרי.

ה' גבעוני:

מדוע אתה סבור כי אנחנו רוצים זאת?

ז. סוזיב:

פה ניתנת סמכות לעשות זאת, ויש צורך למנוע הסרדה מאוחרת.

י. ספיר:

מה דינם של סוגים אלה לגבי מס ההכנסה באותה תקופה? האם הם פטורים מן המסדמה?

ה' גבעוני:

לגבי מס ההכנסה ישנו ספק. המשפטנים מחלקים בדעותיהם לגבי המקרה של אדם שהיה שכיר ולא שילם אף פעם מפרעות. אבל בדרך כלל במקרה שלא היתה לאדם כל הכנסה באותה תקופה, אין ספק שהוא חייב במפרעות על סמך הצהרה על אוסדן הכנסתו בשנה השוטפת.

י. ספיר:

מדוע לא תשמש פרוצדורה זאת ליהב המגן. הרי יכול לצאת משהו מגוחך: שלצורך מס הכנסה תיקבע לו הכנסה אחרת מאשר לצורך יהב-המגן.

ה' גבעוני:

ישנן שתי אפשרויות. האפשרות האחת היא שהאיש לא הגיש כלל הצהרה כזאת למס ההכנסה. אפשר לסעון שמס ההכנסה יגיע אליו אי-פעם. אבל יתכן שיהב המגן יגיע אליו למרות שמס ההכנסה לא הגיע אליו. למס ההכנסה יש סדר של עריפויות. כשהוא נתקל בבעיה שהוא בטוח שבדרך הטבע יגיע לפתרונה עם הזמן, הוא יכול בעצן זה להקל ראש. ביהב המגן, אם לא נטפל באיש, לא נוכל לספל בו אח"כ, כי אנחנו רוצים לגבות את הכסף עכשיו, ואת כל מה שאפשר לגבות. לכן אנחנו נשים את הדגש על כך הרבה יותר משיי צורך לעשות זאת במס ההכנסה.

י. בדר:

היו מקרים שמנהל המסדמה עמד על קביעת מסדמה יותר גבוהה מאשר היה צורך להכנסה של אותה שנה. מקרים כאלה פוגעים ביותר בכבוד שיטת המס שלנו, כי הם מקבלים פידטמט רבה והאזרח מתחיל להתיחס בזלזול.

כתוב כאן כי גרע שהמנהל מתחיל לספל, אם אין שומה סופית, הוא יכול לעשות כרצונו. ומה אם במשך חודש או חודשיים תיעשה במס ההכנסה השומה הסופית? תהיינה אז שתי שומות? אני נגד זה, לדעתי, במקרה שאין שומה סופית והמנהל רוצה לקבוע את הסכום, יפנה אל מס ההכנסה. אני רואה פגם בכך שתהיינה שתי רשויות שתהיינה רשאיות לקבוע שומה לשנת 1953. אם יש לי ברירה בין קביעת מסדמות לפי קביעת ההכנסה באופן מלתי סופי, לבין קביעה עצמאית על-ידי המנהל, הייתי מעדיף את הדבר הראשון. גם במקרה שאין כלל קביעה, או שאין קביעה סופית, הייתי מעדיף שידאנו לכך שזה יקבע על-ידי מס ההכנסה.

א. בהיר:

ומתי יצטרך אדם כזה לתת את התשלום הראשון? הוא יחכה עד שמס ההכנסה יקבע זאת? מס הכנסה, לפי הפרוצדורה שנהוגה אצלנו, אפשר למשוך שנים.

י. בדר:

אם ב-1956 מגלים פלוני שאין לו תיק ואין לו שומה לשנת 1953, קודם כל שולחים לו

שומה ומסלים עליו קנס.

א. בהיר:

ומה בנוגע לאנשים שפטורים ממס ההכנסה ואינם פטורים ממס זה?

אני מקבל את ההצעה להפחית עד כמה שאפשר רשויות כפולות להערכה ולטיפול באזרח. אני מוכן לקבל שכל מה שאפשר לקבל ממס ההכנסה, גם אם במס ההכנסה אין זה סופי, יתקבל מס. אני מעדיף זאת גם אם על-ידי כך נפסיד סכום מסוימא, ואני מציע לפי הפרינציפ הזה לנסח את הסעיף, עד כמה שאפשר למנוע מ"ס עם האזרח על-ידי רשות חדשה. וזאת מתוך הנחה שהשומה הסופית שתיקבע תהיה היסוד לקביעה הסופית, וזוהי רק מקדמה. רק במקרה של אנשים שאינם חייבים במס ההכנסה וחייבים במס זה, אנחנו חייבים לתת סמכות למנהל יהב-המגן.

י. בדר:

גם במקרה כזה צריך להיות לאדם תיק במס ההכנסה.

א. בהיר:

אבל למס ההכנסה אין כל ענין לטפל בשומה שלו.

ח. רובין:

במקרה שאין שומה לשנת 1953 מתוך שלא גמרו אותה, אני מציע לחזור שנה אחת אחורה, תוך תוספת מסויימת. אני מציע זאת כדי למנוע אפשרות של מענות ומיקוח.

לגבי המקרה שלא יכולה היתה אאא להיות לו שומה לאותה שנה, ולזה מצטרף סוג שלישי של אנשים, אשר הנהירו ואין מאסינים להם, אין ברירה אלא לקבל את המוצע, אבל בתוספת של אפשרות לערעור. כאן מוכרחים לאפשר למנגנון החדש לטפל בזה. אני מציע שכאן תהיה דרגה של ערר לגבי מפרעות, דבר שאיננו קיים במס ההכנסה.

ה' הניב:

זה ישנו בסעיף 18.

י. פרדר:

אני מציע שהבסיס תהיה השומה של 1953 אם היא סופית, ואם לאו, שיהיה סידור אדמיניסטרטיבי במס ההכנסה, שיתן עדיפות למקרים אלה. אאא אלה לא יכולים להיות מקרים רבים. הייתי מעדיף זאת על אפשרות של כפילות ומנגנון חדש לענין זה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.30.